

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob sarkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, isven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.— Naročnine se plačevati naprej na naročbe brez priložne naročnine se uprava se ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., isven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglas se računa po tarifu v petiti; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglas itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo ulice Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame oije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Občni zbor

polit. društva „Edinost“

dne 18. julija 1896.

(Dalje)

Na to je prečital tajnik Makso Cotič nastopno poročilo:

Slavni zbor!

S par besedami bi vam lahko označili minolo društveno leto: bilo je leto borb, naporov, velikega in težkega dela; leto hudih volilnih borb, leto političnih viharjev. Toli viharnega leta morda še ni zabeleženega v analih našega društva, nego je bilo društveno leto 1896/1897.

Že klici na občnem zboru lanskega leta so vzdramili voditelje Vašega društva, zlasti pa so jih dovele do polne zavesti o žalostnem položaju našem nastopne besede Spinčičeve: „Caesar, morituri te salutant — umirajoči te pozdravljajo! Kar moremo storiti sami, je to, da se shajamo, da poučujemo ljudstvo, je privajamo do zavednosti in da mu kažemo na nevarnost, v kateri se nahaja za svoje lastno življenje. Torej ponavljam: mi se pogubljamo“

Kdor je bil lani na občnem zboru, kdor je videl, kako je Spinčiču plamenilo oko in kako se mu je tresel glas, ko je tako v lapidarnem zlogu označeval vse obupnost našega položaja — obupnost deloma po lastni, še bolj pa po tuji krivdi — kdor je bil priča gibanju med zborovalci ob tem senzacijelnem vskliku Spinčičevem: temu ostane oni trenotek v trajnem spominu — ne pozabi ga z lepa.

Radi besed, ki so sledile onemu vskliku, je sicer vladni zastopnik razpustil zborovanje, ali utis onih besed je ostal in Spinčič se tolaži lahko zavestjo, da ni govoril zastonj, da ni zastonj klical na pomoč onim, ki — umirajo. To je gotovo, da je dosegel velik uspeh vsaj na jedno stran. On je svaril tedaj vladne kroge — in vspodbujal je na delo svoje lastne rojake. V koliko da je vspel se svojim opominom do vladnih krogov, o tem,

spoštovani zborovalci, nočemo govoriti na tem mesta; na Vas je, spoštovana gospóde, da danes odkrito in po svoji vesti izrečete svojo sodbo. To pa moramo zabeležiti, da je opomin Spinčičev do lastnih rojakov deloval kakor elektriška iskra: razvnel je zavedne in vzdramil mlačneje. Na jesen je pričelo delovanje in gibanje, kakoršnega še ni videla naša okolica. Ni nam namen in tudi sbromno odmerjeni čas nam ne bi dopuščal tega, da bi natanjčno opisovali vse burne pojave narodne zavednosti, ki so se vršili v Trstu in po okolici in Istri v tem društvenem letu. Le v kratkih potezah hočemo omeniti teh dogodkov. A predno storimo to, moramo javiti po stari navadi, da se je lani izvoljeni odbor konstituiral nastopno: I. podpredsednikom je bil imenovan dr. Gustav Gregorin, II. podpredsednikom dr. Rybář, tajnikom Makso Cotič in blagajnikom Ante Bogdanovič.

Ker smo mislili, da se bodo občinske volitve v Trstu vršile na pozno jesen 1896., sestavili smo že dne 3. oktobra potrebni centralni volilni odbor, ki se je od tedaj skozi več mesecev redno shajal po jedenkrat na teden; ako je zahtevala potreba, tudi po večkrat. No, prišlo je drugače: občinske volitve so se vršile še le v tem letu, skoro hkratu z državnozbornimi volitvami, ker je neizmerno otežkočilo delovanje našega društva in je bilo centralnemu volilnemu odboru premagati ogromno nalogo, zahtevajočo nenavadne trudoljubivosti in poštvovalnosti. Toda o tem niže doli.

Minolo leto je bilo bogato na shodih v zmislu poziva Spinčičevega: mi se moramo shajati in poučevati ljudstvo! Vrsto shodov v teh naših krajih v minolem društvenem letu je otvoril dne 19. julija deželni poslanec, veleč. g. Kompare se svojim shodom v Šmarji pri Kopru, dne 30. avgusta pa se je vršil v Trstu izreden občni zbor pol. društva „Edinost“, ker je bilo prvo zborovanje razpuščeno, kakor smo že omenili.

Dan 11. oziroma 18. oktobra minolega leta je bil velepomemben dan. Takrat se je zapričela

zato je tudi več mesecev tako zvesto skupno trpela skrbi in strah starega blagajnika, da jej je od tega ostala velika razdražljivost in plašnost. Ako se je Žiga zakasnil količkaj, si je mislila: „Ko bi se le za Boga ne bilo kaj zgodilo v tvornici“.

Zato je ta večer gospodičina Planusova razburjena čakala v svoji mali sobi, potem ko je bila zaprla perutnino v kurnik in nedotaknjeno odnesla kosilo.

Slednjič je nekdo pozvonil okrog jednajste ure; a glas je bil plah, tožen, kakor da ga ni vzbudila krepka roka Žige.

„Ali si ti, gospod Planus?“ je vprašala stara gospodičina s stopnic pred hišo.

On je bil; a ni prišel sam.. spremljal ga je visok mož, kateremu je bila starost upognila postavu. Ustopajoči je s počasnim, medlim glasom voščil dober večer. Še le sedaj je gospodičina Planusova spoznala svojega prijatelja Rislerja, katerega je bila zadnjič videla o novoletnem čestitanju, torej več tednov pred nesrečnimi dogodki v tvornici. Ugleđavši ga je komaj mogla zadušiti vsklik sečutja, a resno molčanje možev jej je velevalo, naj molči tudi ona.

„Gospodičina Planusova, draga sestra, bodi tako prijazna in deni nove rjuhe na mojo posteljo. Naš prijatelj Risler nam izkaže čast, da boče to noč spal pri nas.“

cela vrsta shodov po okolici, — ki so na nepričakovan način vzbudili narodno zavest in so mnogo pripomogli do zbistrenja pojmov.

Prvi shod se je imel vršiti dne 11. oktobra na Proseku, toda prepovedala ga je politična oblast prve instancije — naš slavni magistrat — baje iz ozirov na javni mir in red, v resnici pa... no, saj si lahko mislite: zakaj?! Proti tej prepovedi je uložilo naše društvo utok na namestništvo. Utok je bil rešen povoljno, zbok česar se je shod vršil dne 18. oktobra v gostilni g. Lukše na Proseku. Postopanje političnega komisarja na tem shodu — le predobro poznanega magistratnega uradnika — je bilo tako, da je ogorčilo do skrajnosti vse zborovalce in bi bilo lahko prišlo do hudega, da niso naši razumniki uplivali pomirljivo. Na kratko bodi povedano: utikal se je v razprave brez vsake pravice in nasprotno veljavnim predpisom in je slednjič, ko je videl, da je zašel v stisko po svoji lastni neprevidnosti — razpustil shod! Proti temu činu nasilja je uložilo naše društvo zopet pritožbo na namestništvo. In lahko rečemo, da sijajnim uspehom. Rešitev naše pritožbe smatrati je načelno važnim dokumentom. V tej rešitvi c. kr. policijskega ravnateljstva oziroma namestništva je rečeno, da je magistratni organ se svojim postopanjem na shodu na Proseku — ker ni hotel govoriti slovenski — očitno kršil člen XIX. državnega temeljnega zakona, in da na vsem shodu ni bilo ničesar nezakonitega, razun postopanje magistratnega komisarja.

Drugi shod na Proseku sme sklicali za dan 25. oktobra, toda na posestvo g. Mankoča, ležeče v obsežju okrajnega glavarstva sežanskega, ker smo se hoteli izogniti nadaljnjim konfliktom. Potem sta sledila shoda dne 1. nov. pri sv. Ivanu in 8. nov. v Lonjeru; dne 15. nov. so bili kar trije shodi: v Bazovici, na Opčinah in v Marezigah, občine pomjanske.

Znamenit je bil shod na Opčinah, ker je zopet prišlo do ostrega spopada med predsednikom

Stara dama je hitela v spalnico pripravljati s skoro nežno skrbnostjo, kajti razven „gospoda Planusa, mojega brata“ je bil Risler, kakor vemo, jedini, katerega ni obsojala med vsem možkim spolom.

Zapustivši café-chantant je bil soprog Sidonijin strašno razburjen; tresel se je po vsem životu, ko je stopal ob roki prijateljevi in niti govora ni bilo več o tem, da bi šla po zavitek v Montrouge.

„Pasti mej!“ je rekel Žigi Planusu; „sam bi bil rad!“

A Planusu ni bilo mogoče, da bi ga bil prepustil obupu. Ne da bi bil Risler opazil, ga je odvedel iz bližine tvorničine, in srčni nagon je rekel staremu blagajniku, o čem naj govori s prijateljem. Vso pot mu je neprestano govoril o Franu, ki ga je imel tako rad.

Da, to je bila ljubezen — resnična, zvesta ljubezen! od takega srca ni pričakovati izdaje...

Med tem, ko ga je Planus pogovarjal tako, sta zapustila hrupno sredino mesta, šla ob nabrežjih, prišla mimo Jardin de Plantes in prehodila Faubourg Sant Marceas. Risler se je dal vleči naprej; prijateljeve besede so mu dele tako dobro!

Prišla sta v bližino Bièvre, na koje bregovih leže strojarnice z velikimi sušilnicami, skozi katerih omrežje je videti enakomerne proge temnomodrega neba. (Príde še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši. 147

ROMAN.

— Francoskispisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Ukljub vsemu naporu starega blagajnika je ostal Risler.

„Sedite!... sedite!“ so mu klicali.

Nesrečnik ni čul ničesar... videl je samo svojo ženo.

„Ljubezen vroča je nakrat
Zmešala jej glavo!“

je ponavljala Sidonija s koketnim izrazom.

Za hip se je vprašal Risler, ali naj plane na oder in jo zadavi. — Bilo mu je, kakor bi videl pred sabo kri.

Najedenkrat pa sta ga obšla sramota in gnus. Bežal je proč, preobračaje mize in stole, in za njim so odmevale kletvice osuplih in razljučenih malomeščanov.

VI.

Sidonijina osveta.

Teh dvajset let, ki sta jih že preživela v Montrougeu, Žiga Planus ni bil nikdar še toliko časa od doma, ne da bi bil povedal svoji sestri. Gospodičina Planusova je bila zato v velikih skrbah. Ker sta imela z bratom jedno srce in jedno dušo, in je ona z njim delila vse, dobro in slabo,

shoda dr. Gregorinom in istim magistratnim komisarjem. Dr. Gregorin je zahteval odločno od komisarja, naj govori slovenski na slovenskem shodu. Odgovor komisarja na to v zakonu utemeljeno zahtevo je bil ta, da je zopet — razpustil shod. Ta dogodek se je prijavil brzojavnim potom ministerskemu predsedniku, a posledica temu je bila taka, kakoršne najbrže niso pričakovali gospoda na magistratu: vlada je odvzela magistratu nadzorstvo nad društvi po okolici, čemur je bila nadaljna posledica ta, da so se vsi nadaljni shodi vršili v najlepšem redu in brez incidenc.

Nadaljni shodi so bili: dne 22. novembra na Opčinah, dne 29. v Škednju, dne 6. dec. pri sv. Mariji Magdaleni spodnji, 8. dec. v Rocolu, dne 13. dec. na Greti, dne 20. dec. „pri lovcu“, dne 1. januarja 1897. v Rojanu, dne 10. januarja pri sv. Mariji M. zgoraji, dne 17. januarja zadnji velesijajni shod v sv. Križu.

Se shodom v sv. Križu je bila zaključena serija javnih shodov po okolici. Vseh teh shodov je bil popoln, veliko več, nego smo se nadejali. Ljudstvo je prihajalo na te shode v velikem številu, je poslušalo govornike napetim zanimanjem in je navdušenjem in soglasno vsprejemalo predložene resolucije. Najvažnejša med temi je bila ona, s katero se je pozivala vlada, da za tržaško okolico zasnuje posebno okrajno glavarstvo. V tej resoluciji, ki je bila soglasno vsprejeta na vseh shodih, so povdarjali okoličani, da so sedanje upravne razmere v tržaški okolici neznosne in škodljive toliko okoličanom, kolikor državnim interesom. Različni važni politički dogodki, ki so se vršili v tem času — sosebo razpuščenje državnega zbora, nove volitve, snovanje nove večine v državnem zboru in nečuvno postopanje Nemcev, ki je dovelo slednjič do prezgodnjega zaključenja sesije, vse to je zakrivilo, da ni bilo možno intenzivneje delo za oživotvorenje ideje okrajnega glavarstva. No, ta ideja je življenske važnosti za našo okolico in je nikakor ni smeti pustiti iz vida.

Mimo že omenjene resolucije je bilo vsprejetih na naših shodih več družih kulturnega in gospodarskega pomena; a kar je glavno: v vseh se je zrcalilo soglasje med okoličani oziroma na potrebe okolice. Le ono resolucijo bi omenili še radi, s katero so okoličani protestovali zoper postopanje mestnega zbora proti poslancu ozir. svetovalcu Ivanu Goriupu. Na prvem shodu na Proseku je bil namreč ta gospod primerno zavrnil žaljenja okoličanov po nekem mestnem svetovalcu, ki je okoličane imenoval roparje in požigalce. Besede Goriupove so vzbudile prave viharje ogorčenja zoper dotičnega žaljivca. Magistratni komisar na Proseku je poročal seveda o tem, toda — po svoje in drugače, nego bi bilo odgovarjalo resnici. Na podlagi tega krivega poročila je mestni zbor pohvalil onega istega komisarja, o katerem je pozneje izreklo namestništvo, da je bil jedini na shodu, ki je postopal nezakonito — in je obsodil svetovalca Goriupa, lastnega tovariša, členu zbornice, ne da bi ga bil zaslišal. To ni bil toliko udarec gosp. Goriupu, pač pa parlamentarnemu načelu, dostojanstvu zbornice, volilcem g. Goriupa in vsej okolici. To krivično postopanje je vzbudilo splošno ogorčenje in le primerno je bilo, da so okoličani dali zadoščena g. Goriupu in — sebi!

Nehvaležno bi bilo, ako bi tu ne omenili gospodov, ki so požrtvovalno sodelovali na teh shodih kakor govorniki in učitelji ljudstva. To so bili gospodje Matko Mandič, dr. M. Pretner, dr. Gustav Gregorin, dr. Otok. Rybař, Ivan Nabergoj, Ivan in Alojzij Goriup, Miloš Kamušič in še več drugih.

Na teh shodih sicer ni bilo govora o volitvah, vendar so bili isti izborna priprava za volilno kampanjo, ki se je pričela z velikim javnim shodom dne 1. februarja v tej telovadnici. Temu so sledili zopet shodi po okolici, na katerih so se proglašali naši kandidatje za občinski oziroma deželni zbor tržaški: za I. okraj Ivan Nabergoj, za II. okraj Fran Kosec, za III. okraj Ivan Marija Vatovec, za IV. okraj Fran Dolenc, za V. okraj Alojzij Goriup in za VI. okraj Ivan Goriup.

Dan 28. meseca februarja je bil dan časti in slave za našo okolico. Tega dne se je razcvetovalo divno klasje seme truda in dela. Zmagali smo si-

jajno po vseh okrajih okolice vzlic vsem nemoralnim sredstvom nasprotnikov. Ne le da smo sijajno ohranili svoje dotedanje pozicije, ampak priborili smo si zopet nazaj izgubljeni II. okraj. In sedaj je zopet vsa okolica združena — naša. Še enkrat hvala vsem onim, ki so se trudili za to, in slava zavednim volilcem, na katere je one dni ponosom zrl ves narod slovenski.

Po tem sijajnem vspehu na občinskih volitvah tržaških in sodeči po gibanju po družih krajih Primorske pričakovali smo po vsej pravici sijajnega vspeha tudi na državnoborskih volitvah v Trstu, v Gorici in v Istri. Računali smo v Trstu na jeden in mogoče tudi dva mandata, v Gorici na tri in v Istri na tri. Prišlo je drugače, kar je še gotovo v živem spominu nam vsem. Menda ne treba navajati vzrokov, zakaj ni prišlo tako, kakor smo pričakovali. To jedno pa moramo konstatovati: naše ljudstvo je sijajno vršilo svojo dolžnost in ni krivo, da je prišlo tako, kakor je prišlo. Proti nam so delovale sile in sredstva, katerim nasproti smo bili mi obnemogli. Toda Bog je pravičen in je poskrbel, da se te sovražne sile ne morejo prav veseliti svojih krivičnih zmag. Strahom gledajo sedaj: kako je poraz na voliščih vzdramil naše ljudstvo k novemu življenju

Seveda so imeli dogodki o državnoborskih volitvah usodnih posledic za posamičnike naših. Toda to so kečljive stvari, o katerih nočemo govoriti tukaj! Jedno dobro posledico so imeli ti dogodki za okoličane: vlada je slednjič odtegnila magistratnim organom policijsko službo po okolici. Žal le, da se to ni zgodilo poprej. Da je bilo po okolici že o volitvah taktičnih državnih redarjev, gotovo ne bi se bilo dogodilo marsikaj, kar se je dogodilo na nesrečo naših rodbin.

Izmed drugih dogodkov bilo bi še omeniti: Na neko pritožbo g. prof. Mandiča je poštno ravnateljstvo menda prvič izdalo slovensko rešitev. Dotični spis ima številko 30769 in je datovan dne 15. avgusta 1896. S tem je pripoznalo poštno ravnateljstvo, da je dolžno reševati slovenske uloge v slovenskem jeziku in da jih tudi lahko, ako le — hoče.

Meseca septembra je zasel škofjsko stolico našo dotedanji škof krški Andrej Marija Šterk. Prevzvišeni se je vsikdar kazal zvestega sinu svojega naroda. Udajmo se torej nadi, da bode vsikdar varoval svojo milostno roko ta ubogi naši teptani narod: večino Njegovih ovčic. — Znameniti so bili tudi dnevi med 10. in 14. septembrom 1896. Iste dni se je vršilo potovanje njegove ekscelence ministerskega predsednika grofa Badenija po naših pokrajinah. Narod naš ga je povsodi pozdravljaj najprisrčneje, uverjen, da to potovanje znači pričetek nove dobe za avstrijske Jugoslovane. Naš narod je bil uverjen takrat, da ne pozdravlja le ministerskega predsednika, ampak tudi sinu sokravnega plemena. V Trstu se je nj. ekscelenci predstavilo 11 slovenskih deputacij, laška pa — nobena, razun onih, ki so se morali.

Ob zaključku našega društvenega leta smo morali zabeležiti hud udarec itak zanemarjenemu slovenskemu šolstvu po okolici tržaški: naučno ministerstvo je odstavilo okrajnega šolskega nadzornika Dolinarja.

Velevažne, epohalne stvari so se dogajale tudi v zbornici poslancev na Dunaju. Toda besedo o tem moremo prepustiti drugim kompetentnim osebam, kakor tudi o tem: v koliko so se nam izpolnile nade, ki smo jih gojili o potovanju grofa Badenija na Primorskem, in o sedanjem političkem položaju sploh.

V veliko tolažbo je odstopajočemu odboru, da more zaključiti to površao poročilo zatrditom: burni so bili časi v minolem letu, dela je bilo ogromno, a mi smo se trudili po svoji moči, da bi stali na višini svoje naloge. Mnogo udarcev je zadelo naš narod v tej dobi, ali ta narod ni klonil duhom! Mnogo je zgubil, krvavel je na mnogih ranah, ali jednega triumfa mu niso mogli vzkratiti nasprotniki: čuval in rešil je svojo čast! Siromak je preziran — ali pošten je! Ker pa vemo, da večnopravični Bog ne zapusti pravičnih, zato smo uverjeni, da pride dan, ko bode tajnik pol. društva „Edinost“ mogel pisati ugodneje poročilo, nego je današnje. Da pa pride ta zaželjeni dan čim prej, ko se bomo mogli oddahniti

od težkih bojev — katerih si nismo želeli nikdar in jih tudi nismo povzročili — da bomo mogli vklikniti potolaženo zavestjo: pripoznani smo jednakopravnimi in jednakoveljavnimi državljani — da čim prej pride ta dan, na to delati ni le dolžnost odboru političnega društva „Edinost“, ampak nam vsem, ki se čutimo zavedne in zveste sinove svojega naroda. V nadi, da se bomo odlej vsi živo zavedali te patrijotične dolžnosti, kličemo Vam, spoštovani zborovalci: Bog in narod! (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 21. julija 1897.

O položaju je govoril te dni svojim volilcem mladočeški poslanec dr. E. Grégr. O jezikovnih naredbah je rekel, da iste so naravna in sama ob sebi umevna stvar. Nemci se niti ne bere proti naredbam, ampak za splošno nadvladje. Glede izida sedanjih borb sodi dr. Grégr jako pesimistiški in meni, da vlada se ne bode mogla obdržati proti združenemu pritisku Nemcev, Madjarov in od — zunaj. Govornik meni, da naroda češkega čakajo novi hudi boji. Za ta slučaj naj se že sedaj krepi ljudstvo. Skoro pride čas, ko bode narod češki primoran poseči po istem orožju, katerega so mu nakovali sedaj Nemci. (Na merodavnih krogih na Dunaju je sedaj, da premišljajo o tem, kakega ukusa bi utegnili biti češka obstrukcija! Op. ured.) Tudi odvetnik dr. Hehlweg je svaril k največi previdnosti nasproti ministerstvu Badenijevemu.

Dr. Grégr je torej ubral jako pesimistiške strune. No, mi ne bi smatrali za posebno nesrečo, ako bi Slovani tudi res morali v opozicijo, ako store to zložni in združeni za jeden program!

Včeraj je imel pododsek izvrševalnega odbora večine svojo sejo. V tej seji sta izjavila dva poljska govornika, da bodo Poljaki krepko branili jezikovne uredbe in da ostanejo zvesti skupnemu programu desnice. Ako ta zatrdila odgovarjajo resničnemu mišljenju Poljakov, ako bodo tem besedam sledila tudi primerna dejanja, ako pokažejo naši, da tudi oni imajo zobe, potem mora priti prav, vzlic vsem Wolfom in Schönernerjem in njih visokim in niskim pomagačem gori iz nemškega rajha.

O bivšem celjskem gimnaziju. Graški nemški list „Tagblatt“ kritikuje afero celjskega gimnazija. „Tagblatt“ pravi, da z razpustitvijo celjskega nižega gimnazija ni prav v nobenem pogledu ustrezno Nemcem. Gautsch, ako tudi odreče pravico javnosti poljskemu gimnaziju v Tešinu, ako tudi zabrani v Celju slovenske paralelke, si vendar ne pridobi več Nemcev, nege jih že ima sedaj. „Mi Nemci nismo več otroci, ki se dajo zadovoljiti z bonbončki, mi hočemo krepkeje hrane.“ (Tepke bi morda zadostovale? Stavec.)

„Politik“ se čudi, da je vlada kak hrkatu zadobila tak grozen respekt pred sklepi parlamenta, da si je bil oni sklep, katerim se je odrekel kredit za celjski gimnazij, goli in nagl slučaj. Na tem ni dvoma, da je bila večina parlamenta v resnici za to zahtevo Slovencev. Zato se zdi praškemu listu jako sumljiva ta najnovejša odredba vlade in se mu ne vidi nemogoče, da je ta odredba posledica diferenc med Gauschem in grofom Badenijem. V tem slučaju bi morali misliti, da je baron Gautsch res „bodoči mož“ in da je z ono odredbo hotel oddati svojo vizitaico pri — nemški opoziciji!!

S tem vprašanjem se bavi zopet včerajšnji „Slovenec“ in pozivlja poslance, naj nikar ne vsprejemajo kakega nižega gimnazija v katerem drugem kraju Spodnjega Štajerja. Ali slovenske paralelke na že obstoječem gimnaziju, ali pa — nič. Mi soglašamo se „Slovenec“, kajti dokler nam bode naučna uprava „naklonjena“ tako, kakor je bila dosedaj, niti ni misliti na to, da bi se mogel vspešno razvijati kak nov samostojni slovenski zavod. Mladi učni zavodi so občutljivi kakor nežna cvetka: ako jej ne prilivaš pridno, ako je ne neguješ skrbno, ovne ti hitro in se posuši. O naši naučni upravi pa ne pričakujemo — kdo med nami bi bil tako najiven? — da bi skrbno negovala samostojne slovenske zavode.

Odkritosrčnost ministra Gautscha. Iz „Slov. Naroda“ posnemamo sledečo zanimivo notico: „O slovenskem gimnaziju v Celju je naš list že pred kakimi dvema meseci poročal ravno to, kar se je sedaj zgodilo žnjim. Tedaj so bili vsled tega poročila v „Slov. Narodu“ slovenski poslanci

iznenadeni, in so šli radi tega takoj k naučnemu ministru baronu Gautschu. Bila sta dva štajerska in jeden kranjski drž. poslanec. Minister jih je vprašal navidezno osupnjen, odkodi da imajo te podatke. Poslanci so mu odgovorili, da iz „Slov. Naroda“. Minister Gautsch se je nasmešnil: „Ach, was, der „Slovenski Narod“ weiss nichts! Beruhigen Sie sich nur! (Ah kaj, „Slov. Narod“ ne ve ničesar! Le pomirite se!) In poslanci so se pomirili. Vladna namera bi se bila dala preprečiti, da slovenski poslanci niso bili preveč zaupni“.

Ako je temu res tako, potem vedo sedaj naši krogi nauk, da zaupljivost ni vselej dobra reč, odkritosrčnost ministra Gautscha pa tudi ni vsikdar čisto zlato! Vsaka šola nekaj „košta“.

Aut — Aut! Zadnji „Primorski list“ je objavil znamenit članek o odnosaх na Primorskem. Člankar opominja Primorske Slovence, da naj nikar ne dajo iz rok sidra upanja. Poroštvo naše boljše bodočnosti je dejstvo, da so zastopniki — odličnjaki obeh bratskih narodov nastopili jedinstvene pot. Upali smo, da se premene razmere, ko se je dozdevalo, da je grof Baden uvidel krivice, ki se gode primorskim Slovanom.

„In vendar! Niti otožno-proseči glasi, ki so iz ust slovenskih doneli na uho Badeniju v njegovi omiljeni poljščini, ga niso mogli zdramiti proti dejanskim krivicam, in ne omečiti ga za naše pravice.“

Mogel je samo namigniti ob zadnjih državno-zbornih volitvah in nas Slovence v Primorju bi bil izpeljal iz naše krute politične sužnosti. — Zares ironija!

Slovensko-poljska vlada v Avstriji, primorski Slovenci pa poniževani, kakor še nikdar prej!

Prijatelji (!) naši pa trdno stoje, trdneje nego prej kedaj; nekateri pa, o katerih smo se nadejali, da pojdejo z blamažo, so ostali, blamaža pa je prihranjena tebi, ubogi slovenski rod!

Od zgorej torej nenačehanih zausnic polno in na vsej črti!

In spodej?

Nahujskana italijanska masa je drzniša, ker ve, da ji nihče ne more do keže.

Tukaj je izginito kršč. načelo pravice glede na Slovence in skoraj bomo primorani reči, da tega načela pri naših primorskih Italijanih sploh ni več najti“.

Potem pa apostrofiraj „Prim list“ laške katolike, ki se nikakor nočejo združiti se Slovani v borbo proti framasonstvu:

„O, da, da! Samo, če hočete, gospoda italijanska, zaveznikov imate takoj in vsikdar proti brezbožni, krivični, nemoralni loži!“

Če jih še sedaj nimate, jih tudi nikdar zarresno! iskali niste... in jih ne marate! —

Ker pa ne marate vsopredno in složno n. pr. s kat. duhovnikom dr. Gregorčičem in pošiljate jedinega svojega kat. poslanca v družbo masonov... proti kat. duhovniku slovenskemu in njegovim tovarišem na Dunaju: ker dalje nočete biti slobodni poleg slobodnega kršč. narodnega slovenskega življa v Primorju in nas slednjič vzlic vašim narodnostnim krivicam nasproti nam Slovincem loža vendarle preganja in pobija... iščete opore in si najдете pri — vladi!

Tukaj pa se vam vežejo katoliške roke, večkrat tudi naše katoliško-pravična usta, gluše katoliška ušesa in sploh maliči ter uničuje vaše sicerno katoliško delovanje!

Dovolj sramotno in preponiževalno za slobedno — katoliško stvar na Primorskem je in ostane to: da jedo celo konservativni listi na Goriškem iz — vladnih jaslí, kar se bode seveda tajilo, morda tudi oporekalo po — cenzorju Galimbertiju, kar pa je in ostane javna tajna! — Nu, zdaj se razumemo!

Osamljene se čutijo...; z nami ne marajo: zato pa životarijo v vladni staji!!!“

Konečno je „Prim. list“ pošteno povedal tudi našim tržaškim krščanskim socializmom:

In, ali se n. pr. res sme ozir. more nova tržaška kršč. socialna organizacija smatrati za krščansko, za resno socialno organizacijo?

Ne! Taka organizacija, ki prezira sedem in še več tisoč kršč. narodnih slovenskih glasov (V. kurija) v Trstu ter dosledno ne upošteva nad 30 tisoč Slovencev v tržaški okolici, ni resna ni krščansko-socialna (družilna), marveč

italijansko-lečilna prav tako, kakor demokratska!“

In potem zaključuje goriški list povsem primerno in resnično:

„Italijanska stranka, ki bi hotela biti krščanska in slobodna ter ne vladna, je nemožna...“

O tem priča stranka „del Popolo“; kateremu pač radi priznavamo, [da si je znal ohraniti svedobne roke. Ker pa stranka ni bila in ni hotela biti vladna, Slovencev pa tudi ne iskati, je propala sé svojim glasilom.

Torej „Aut — aut“.

O jezikovnih naredbah Glasilo čeških realistov v Moraviji, „Naše Morava“, se obrača proti jezikovnim naredbam. List pravi: Jezikovne naredbe v sedanji obliki nimajo drugega smisla, nego spraviti nemščino še više v veljavo uradnega jezika. Naše pravo bi se dalo drugim potom laglje in mirneje doseči, nego po teh nepraktičnih naredbah. To bi bilo mogoče načinom, da se naloži uradovanje v izključno čeških pokrajinah v izključno češkem, v izključno nemških pokrajinah v izključno nemškem in v pokrajinah z obojim deželnim jezikom — uradovanje v obeh deželnih jezikih. Vender bi se morale take naredbe strogo izvrševati, t. j. da bi v samočeških pokrajinah bile vse tiskovine in vse osebe izključno češko. S takimi naredbami bi se ne mogel vzbujati tolik protest, kakor so ga vzbudile sedanje naredbe, katere ne zadovoljujejo nikogar, pač pa utegnole imeti še zlejših posledic, ako se ne spremenijo v povedanim smislu.“

Ta predlog glasila čeških realistov utegne zadeti ob splošni odpor v narodu Češkem. Kajti v tem je ravno glavna razlika med Čehi in Nemci, da zahtevajo, da se jezikovno vprašanje uredi tako, da se bode Čeh čutil doma povsodi in svoji domovini, to je, da bode mogel povsodi občevati z oblastmi v svojem materinem jeziku, dočim zahtevajo Nemci, naj se ustvari jezikovno povsem obkroženo in zaprto nemško obzemlje, na katerem ne bi imel češki jezik nikake pravice. Nekaj sličnega zahteva „Naše Morava“, toda s popolnilom, da to isto velja za češke, kakor za nemške okraje: v čisto čeških okrajih bodi izključno le češčina veljavni jezik. Nemško pravicoljubje sodi seveda drugače: v nemških okrajih velja le nemščina, v čeških pa poleg češčine tudi — nemščina!! — No, to jedno je gotovo: dokler se jezikovno vprašanje na Češkem in drugod ne uredi v smislu popolne in brezpogojne enakopravnosti, dotlej ne bode miru v Avstriji.

Političen shod so imeli koroški Slovenci dne 11. t. m. v Gozdanjih na Koroškem. Bilo je zbranih kakih 300 udeležnikov. Nekaj izbornih govornikov, med temi Dragotin Hribar iz Celja, razlagali so navzočim potrebo zatiranega slovenskega naroda na Koroškem. Shod je bil sijajen; seveda so isto uro naredili zlobni nasprotniki v obližu shoda svoj „kontra-shod“, na katerim so se sijajno proslavili sé svojo germansko kulturo. Kričali, tulili in rjovelí se ter zijali, da bi motili Slovence v njih delu, — a pogoreli so sebi v veliko blamažo. — Le naprej, slovenski tužni Gorotani! Tvoja reč je zdrava, — a trhla je reč tvojega sovraga!

Različne vesti.

Spomin na leto 1848. Če kedaj, uriva se nam primorskim Slovincem spomin na leto 1848. baš o teh dneh, ko se bliža petdesetletnica našega presvetlega vladarja. Tedaj so prišli Slovani Primorja za orožje v obrambo dinastije Habsburžanov proti ljudem, na katerih zvestobo se je presvetla naša vladarska hiša tako malo mogla zanesiti, kakor se zamore — danes. Slovani tudi takrat nismo uživali v Primorju kdo ve kakih pravic, a srce so imeli naši predniki ravno tako dobro, lastnosti pohlevnosti in udanosti ravno tako vrle, kakor jih imamo — mi. Ko je obstoj Avstrije prišel v najresnejo nevarnost, Slovani Primorja niso prašali, da - li jim bodoče vlade po njih ščitene in — rešene Avstrije izpelne kako opravičeno zahtev, ampak Slovani Primorja so naj prej storili svojo dolžnost kakor zvesti podaniki svoje hiše in morda niti niso mislili na — zasluženost plačila. Bodoče leto bode petdeset let od onih usodepolnih dni. Reči moramo, srce nam burneje udarja ob tej misli. Mi živimo na vročih tleh, ki v jednomer pojavljajo nemirne sile svoje in ne ve se, da - li danes ali jutri zopet ne pridejo taki burni časi. No, mi Slovani smo pripravljene na vse in še bolj

hočemo biti pripravljene. Mi se zavedamo svoje naloge za vsak slučaj, zato hočemo ostati močni; nočemo se dati oslabiti, nočemo dati skrciti svojih čet, kakor to hočejo nič dobrega pripravljajoči nasprotniki. Mi dobro znamo, zakaj in iz katerega namena si nabirajo pripadnikov v naših vrstah in nismo tako gluhi, da bi ne slišali tistega sumljivega delovanja nasprotnih sil. In baš radi tega hočemo ostati, kar smo, dobro vedoči, da udari ura, ko ne bodo vladale več — osebe in njihovi tajni, nam neznaní zapovedniki, marveč ko zavlada dejanje in volja narodova. Radi tega hočemo pozabljati krivice, katere nam prizadevajo osebe in malenkostne privatne razmere, hočemo stati visoko nad njimi, ker se borimo za vzvišene in više cilje, nego so smótri, radi katerih se nam je boriti za pošteno stvar. To hočemo dokazati, ako bi hotela božja previdnost, da bi iste sile, ki so delovale leta 1848., zopet začele ruti ob stebrih države.

Lako poučna za vse one, ki še ne poznajo prav naših tržaških odnošajev, je resnična dogodba, ki se je pripetila v torek zvečer na Greti. O stvari nam je sporočila povsem verodostojna oseba, potrja pa to poročilo v polni meri tudi včerajšnji „Mattino“. Okolo 7. ure zvečer so prikolovratili na Greto — s Proseka doli — pomočnik konjedercev z jednim drugim pomagáčem in mestni stražar. Bili so — dobre volje in oboroženi so bili s puško. Došli so do prodajalnice gosp. Pogorelca. Tu je konjedercu všel en pes (ki pa je bil previden s torbo) v prodajalnico. Rečeni organi so udrli sile z psom v prodajalnico. Pes je zbežal v klet. Poneje je Pogorelec vzel psa v naročje. Konjederec in njegov pomočnik sta zahtevala od Pogorelca, naj on nese psa na voz, česar seveda Pogorelec ni hotel storiti. Na to mu je konjederec surovo iztrgal psa. Med tem se je zbrala večja množica, ki je živo ugibala o postopanju teh treh — pijanih magistratnih funkcionarjev. A sedaj je še le sledilo nečuvno: vstopili so v hišo gospodarskega društva, kjer so izveli pravo, podrobno hišno preiskavo. Završivši to svoje „uradno opravilo“ so šli dalje loviti pse po ulicah. Ko so tekli za psom gosp. Ferluge — zvrnil se je jeden teh magistratnih organov tja po tleh. To je bil gotovo prizor, ki je neizmerno povisal ugled organov oblasti, ki ni le občinska, ampak je tudi politiška oblast, prve instancije. Najlepša pa je bila ta, da so ti vrline tudi zamenjavljali pse: zmešani po vinskih duhovih niso vedeli več, katerega psa bi morali ujeti. Najhujše pa je sledilo slednjič: hoteli so streljati za psi in spravljati v nevarnost življenje ljudi sosebno pa otrok. Puška v rokah pijancev — in ti pijanci si prisvajajo lastnost — javnih organov! Po vsej pravici pravi „Mattino“, ki pripomnja še, da se ti pijanci streljali že poprej v Barkovljah: „Takih prizorov ne moremo imenovati drugače, nego gnusne! Ali smo v deželi barbarov, ali v izobraženem, plemeniskem, civilizovanem Trstu?“

Epilog tem hišnim preiskavam, gonji za psi, padanju po tleh, groženju s puško, je bil ta, da so — pijani gospodje zgubili svoje konjedersko orodje.

Le še kratko opazko. Te pijane ekspedicije se je udeležil tudi jeden mestnih redarjev — iz tistega zbora, kateremu je bila naloga onega usodnega dne, da skrbi za mir in red v Barkovljah. Dogodek na Greti je vsakako mal podatek za sodbo, kako so se ti organi vedli v Barkovljah. In res se je povdarjalo na razpravi zoper Barkovljane, da so bili mestni redarji v jednomer v gostilni — kjer najbrže niso molili rožnega venca — in so le menjevalno hodili na ulico — skrbet za mir!! Mi nočemo trditi, da so mestni redarji pili preveč tudi onega dne v Barkovljah, ali dogodek na Greti daje vsakako mnogo misliti. Kaj menite, velespoštovani g. Frauš?!

Pred odhodom. Gospod viši poštni komisar Corrà odhaja menda vendar. Toda mož si je hotel zagotoviti trajen spomin med poštnimi služabniki. Uvel jim je novo težavno službo: nočno stražo. Sluga torej, ki je srečno prebil 9—10 ur dnevne službe, mora na večer — ob nedeljah in praznikih ob 8 uri, ob delavnikih pa ob 9. uri — zopet v službo. Od 8. oz. 9. ure zvečer do ene popolnoči mora hoditi po stopnjicah od pritličja pa do podstrešja ogromne zgradbe, in to v prostorih pošte in brzojava. Vsake pol ure mora natezati uro za kontrolo. Za to ponočno službo dobiva sluga bor-

nih 35 nvč. in poleg uživa veliki privilegij, da sme naslednjega dne priti v službo eno uro in pol bolj kasno.

Pomislimo, da dobiva pomožni sluga 1 glđ. do 1 glđ. 10 nvč. na dan. Ob dnevih torej, ko opravlja to nočno službo dobiva 1 glđ. 35 nvč. do 1 glđ. 45 nvč. za službo, kakih 15—16 ur! Gosp. Corra seveda ni mislil na to, da take službe ni možno opravljati dolgo, ne da bi dotični obolel. Za 35 nvč. pobojška mora siromašni sluga postavljati v nevarnost — svoje zdravje. In ako je obolel siromak, mora trošiti za kolek na spričevalo, ki je mora predložiti ravnateljstvu, da je res bolan. In potem se glasi: den Taglohn des N. N. einstellen. Takih pomislov noče poznati gospod Corra; postaviti si je hotel spomenik in — basta!

Prosili bi pa slavno poštno ravnateljstvo, da ne bi bilo toli silno varčno ravno pri najnižih. Uredi naj kakor je urejeno na privatnih podjetjih: za take nočne straže naj bodo nameščeni posebni ljudje.

Ozirom na članek, ki sem ga čital nedavno v „Edinosti“ in kjer je bilo rečeno, da gospodje ne mislijo nič na razpis služeb, da bi prišli pomožni slugi do svojih pravic — pripomni mi je, da sedaj je razpisana služba. Le nekoliko več hitrosti bi priporočal gospodom, ki imajo v rokah to stvar. Ako se boše gibala stvar prepočasi, potem pa se že oglasim zopet. Socijalni demokrat.

Nekaj za — „Brivca“. Zakaj ima točasni rojanski župnik Jurca alias Iurisza vedno blizu sebe „angelje varuhe“? Saj je vendar svet mož, saj vendar skrbi za vzveličanje svojih duš, saj nalaga svojim ovčicam huđe pokore, saj vendar brani slovenskemu duhu uhod v svojo čedo, saj vendar poveličuje italijanščino, ki je najbližja — katoliški stolici v Rimu itd. itd. in vendar — zakaj? Morda bi kdo odvrnil: in ravno za to! To bi bilo napako! Jurca ima okoli sebe angelje varuhe, ker brez njih — živeti ne more.

Odbor kolesarskega kluba „Sokol“ v Trstu naznanja svojim članom, da je imenoval reditelji izletov sledeče gg. N. Grižon, A. Muha in J. Krajnc.

Novinci na Proseku prirede v nedeljo dne 25. t. m. ples na planem. Začetek ob 4. uri. K plesu bode svirala križka veteransko-sokolska godba. Na obilno udeležbo vadijo uljudno veselo slovanško mladino novinci.

Davek o pridobitni. Pravica do osvobojenja od davka. Splošne pridobitne so osvobojeni: mali zemljiščni zakupniki, ako dela zakupnik sam se svojo družino, in ako si le začasno in izjemoma najema sodelavcev; ročne delavke; postranska opravila, katera vrše mali poljedelci le začasno in ne v zmyslu obrti; dijaki in druge osebe, ki imajo le neznatnih dohodkov od lekcij ali pisateljstva; osebe, ki so nesposobne za redno izvrševanje obrti (n. pr. pohabljenici), in ki vrše kaka obrtna opravila, da se le deloma preživljajo od tega; postranska opravila sploh, katerih čisti letni znesek ne presega 50 gl., ako ta opravila niso morda del rednega, obsežnejega obrtnega podjetja; konečno domači industrijalci, ako prirejajo ali narejajo obrtne izdelke le po nalogu in na račun podjetnikov in sicer osebno ali sodelovanjem oseb lastnega gospodarstva (poslov) brez tujih delavcev in brez sodelovanja velikega lastnega kapitala (n. pr. dragih lastnih strojev). Razun teh oproščenj, se lahko osvobode vsi drugi plačevalci pridobitne, ako so v potrebi in vrše svojo obrt le z jednim pomožnim delavcem. To osvobojenje je le začasno (za jedno leto ali največ za dve leti.) Ta nova določba je velike vrednosti za male in res revne davkoplačevalce.

Razsodbo glede oproščenja izrekajo pridobitinske komisije. Do oproščenja radi siromaštva nima nikdo pravice, kajti rečeno je, da se davkoplačevalci lahko oproste, a ne, da se morajo oprostiti. Komisiji ni predpisano, kdaj mora koga pripoznati potrebnim, tako, da niti ubožni list ne mora vsikdar in brezpogojno dovesti do oproščenja. V drugih navedenih slučajih pa se mora pripoznati osvobojenje, ako so dani vsi za to potrebni zakonski pogoji. Taka osvobojenja so torej oblikovna. Podjetja, katerim je namen povspeševati javne, dobrodelne, občne koristne svrhe, in ki donajajo le neznatnih dohodkov, lahko osvobodijo finančni minister od splošne pridobitne. Slednjic so svobodna podjetja države javni upravi v prid.

Po novem zakonu bodeta morala plačevati pridobitno tudi Trst in ribarstvo v Primorskem. (Pride še.)

„Štirideset let v Indiji“ se zove nova knjiga, katero je spisal in izdal lord Roberts, večletni vrhovni poveljnik indo-britske vojske. Roberts je jeden najodličnejših poznavalcev vztočne Indije in pozna ondi odnošaje do pičice. O tem priča tudi njegova knjiga. Zanimivo je čitati to knjigo, v kateri pisatelj očito priznava, kako zavožena je indo-britska uprava v Indiji. V tem svojem delu riše avtor kričeče napake, ki jih je zakrivila vlada. Ta vlada, katera je po jedni strani precentralistiška, a po drugi prešablonska, ne upošteva pravih zahtev ogromnega naroda, nad katerega je raztegnila svojo roko. Z drugimi besedami, pokazala se je naravnost nezmožnost vladati širno Indijo.

Kajti, kjer bi bilo treba napeti ujzde, pušča jih leno iz rok, a kjer bi trebalo popustljivosti, kaže se prestrogo. Tako n. pr. oblasti ne jemlje dovolj ozira na verske in socijalne odnošaje ljudstva in ne puščajo ukoreninjenih pravic Hindusa in Mohamedanca. In ravno zaradi tega je provzročila Angležka sedanje vznemirjenje v Indiji. Zlasti zdravstvene zadeve je vršila vlada tako površno in brezobzirno, da je vzbudila v narodu velik nemir in nevoljo. V orientalnih zemljah ne razumeje ničesar o higijeni t. j. zdravilstvu in ne porablja potrebnih sredstev v te svrhe. Kjer bi morala uprava upoštevati fatalistični moment prebivalstva, prihaja z nasilnimi upravnimi sredstvi, da zlo postaje še huje.

Lord Roberts priznava na koncu svojega spisa, da je opasna pomota za Angležko, ker ne zna po vzgledu Rusije uvesti takih reform, kakršne bi se zlagale z mišljenjem prebivalstva in da se utegne ta njena nezmožnost še ljuto maščevati nad njo samo. — Tako lord Roberts v svoji knjigi. Mi pa moramo opetovano spomniti dejstva, da je Angležka baš sè svojo samopašnostjo zakrivila preobrat, ki se bliža zanjo v Indiji. Anglija je kar preko zahtev in potreb naroda raztegnila svoje poželjive prste po bogastvu dežele, da jo čim prej izmolze gospodarski, napolni svoje muzeje in blagajne, narod v Indiji pa izrabljuje za orodje svoje sebičnosti. Da je moralo v narodu priti konečno do zavesti o pravih namenih kramarske države, je umevno samo po sebi; saj tlačen rod se prej ali slej mora in hoče dvigniti iz jarma, v kateri ga je upregla sebična država, da mu izrabljuje moči in mu veže roke in noge, da ga oropa tem laglje. — Po drugi strani pa se Angliji z Indijo godi ravno tako, kakor Götthejevemu čaroyiškem učencu, ki ni znal zopet ukrotiti duhov, katere je vzbudil. Anglija hoče biti velika, slavna, največja država itd. a s to slavohlepnostjo ne zna ali noče spajati istega, kar bi jo delalo tudi v resnici veliko in slavno.

Iz „barbarske“ Rusije. Mestni predstojnik v Petogradu je izdal ukaz, katerim se določa osem urno delo za delavce in delavke od 12. do 15. leta, kateri delajo v konfekcijah in modnih delavnicah. Delo po noči pa je čisto prepovedano. — To črtico dajem našim socijalistom v premislek, — onim socijalistom, ki vedno kažejo s prstom na „nečloveške“ razmere v Rusiji — po navodilu svojih slavofobskih voditeljev. Ruska vlada se je odločila za tako varstvo delavcev brez vsacega hrupa in ropota.

Spomenik Kneippu. Mej vsemi načrti za napravo spomenika očetu Kneippu, kolikor se jih je prijavi v poslednjem času, zasluži neki drugi projekt občne priznanje; ta načrt je: „ustanoviti Kneippovega fonda za podporo revnih bolnikov vseh narodov“. Ta projekt je staval urednik Kneippovih listov („Kneipp Bätter“). Okič v Wörishofnu in je gotovo najbližji želji blagega župnika Okiča je v posled njih šestih letih v Wörishofnu videl človeško bedo v najkrutejši podobi. Nešteti bolniki, moški in ženske, staro in mlado s poslednjim žarkom nade ozdravljenja prihajali so iskat pomoči, a največ od njih brez jednega noveca. Da bi se takim revčekom pomagalo tudi za bodoče, vabi Okič na udeležbo na tem lepem spomeniku, ki bo trajnejši nego kamen in jeklo, ter prosil da bi se začelo pošiljati prispevkov. Pri tem spominja na besede Vzveličarjeve ki pravi: „kar ste dali najmanjšemu mojih bratov, ste darovali meni“. O vseh prispevkih prinašali bodo „Kneipovi listi“ tekoče izkaze. — Ker je stvar zares človekoljubna in vredna vsega priporočila, opominjamo tudi mi svoje cenjene čitatelje, da pripravorejo po moči k tej ustanovi. Opomba uredništva „Edinosti“.

Najnovejše vesti.

Atene 21. Zagotavlja se, da se določi stratična meja ob Nezeru in Analipsi; vlekla bi se ob Nezerskem jezeru, a izločila kraj Gricovali. — Italijanska vlada predlaga vlastem, da se poslužio sile, ako bi se Turčija ne klonila volji Evrope.

Atene 21. Poročilom iz Tesalije zadeli so na več krajih Turki skupaj z nastaši.

Pariz 21. Panamska komisija je sklenila opustiti potovanje v Bornemouth, ker je Herz-ovo pismo dokaz, da se hoče odtegniti izpovedbi in stavi neke pogoje, katerih ni možno smatrati resnim.

Trgovinske brzojavke in vesti.
Budimpešta. Pšenica za jeson 9.76 9.77 Pšenica za spomlad 1898 10.12 do 10.14 Oves za jeson 5.74 5.76. —
Rža za jeson 7.66 7.68. Koruza za juli 1897. 4.40 4.42
Pšenica nova od 78 kil. f. 10.10—10.15 od 79 kilo. 10.15 10.20 od 80 kil. f. 10.25—10.30, od 81. kil. f. 10.30 10.35, od 82 kil. for. — — — — Jedman — 8—
proso 5.65—6.15.

Pšenica: Ponudbe, povpraševanje in promet jako živahno. Zopet rastoče, danes za 10—15 Prodaja za 25.000 mt. st. Rž. tudi za 5 nvč. dražje. Vreme: vročina.

Fruga. Neratimirani siadkor for. 11.15 do — — — —. Novi po f. 11.50.

Havra. Kava Santos good average za juli 46.25 za november 47.— malo mirneje.

Hamburg. Santos good average za september 38.75, za december 39.75 za marc 40.50. za maj 41.— mirneje.

Dunajska borza 21. julija 1897.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	102.15	102.15
v srebru	102.25	102.15
Avstrijska renta v zlatu	123.35	123.35
v kroun	101.20	101.25
Kreditno školjo	369.50	369.25
London 10 Let.	119.50	119.50
Napoleoni	9.53	9.52
20 mark	11.73	11.73
100 rubl. r	45.55	45.50

Za slabotne
bolehave valod pomanjkanja krvi na živcih, blede in slabotne otroke; izvrtnega okusa in preiskusenega uoinka je **železno vino lekarja Piccolija v Ljubljani.**
(Dunajska centa)
Priporočeno od mnogih zdravnikov. — Polliteraka steklenica velja 1 glđ., pet polliterakih steklenic 4 glđ. 50 kr.

Razpis službe.

Na gospodinjski šoli, ki se sedaj v Ljubljani snuje za malomeščanske in delavske kroge, treba bode v prvi vrsti voditeljice, ki bode dekleta navajala umno in varčno gospodinjiti, zlasti v kuhinji. Želeti je, da bode dotična voditeljica imela poleg gospodinjske tudi več all manj vzgojevalne izobraženosti. Praktično znanje za takšen pouk pa si pridobi v sličnih šolah n. pr. na Dunaju, kamor jo prej pošlje društvo „Gospodinjska šola“. Dama, ki bi imela veselje, voditi tak zavod (ustop proti koncu tega leta, plača po dogovoru), izvoli staviti svojo pismo ponudbo, iz katera bode razvidno dosežanje izobraževanje ali službovanje, najkasneje do 10. avgusta t. l. pri podpisano.

V Ljubljani, 16. julija 1897.
Dr. Dani'o Majaron,
odvetnik v Ljubljani.

100 do 300 glđ.

prisluzi si mesečno oseba vsakega stanu, v vsakem kraju, gotovo in na pošten način, brez kapitala in rizika s prodajanjem postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe na Ljudevita Oesterreicher
VIII. Deutsegasse 8 Budapest.

Prva trgovina z oljem v Trstu!

Velika korist!
Pošiljajte olja od 5 l. naprej.

Usojam si naznaniti svojim p. n. gg. odjemalcem na Primorskem, Kranjskem in Štajerskem, osobito pa gg. trgovcem, kateri si naročajo od 100 kg. naprej, da zaradi močne in razširjene moje trgovine, odlej dobijo naročeno blago na dom v ožnjeno prosto. Imam blago vselej prve vrste in postrežba je vedno točna, solidarna in poštena. Blago zamenim takoj, ako ne ugaja. Za Trst in okolice prosto na dom od 5 l. naprej, pustivši posodo na domu, brez are!

Centi: jedilno olje l. 28; fino l. 32; fineše l. 34; najfineše l. 40; namizno polfino l. 44; nam. fino l. 48; nam. fineše l. 52; nam. najfineše l. 56; ekstrašno l. 60—64; specialitetno olje l. 72—80.

„Svoji k svojim!“ Pričakovaje obilo novih odjemalcev, beležim se zahvalno v naprej sè spoštovanjem
Anton Širca, Acquedotto 9.

Svečar v **J. KOPAČ** Solkanska cesta
Gorici št. 9.
Priporoča velečastitemu svečenstvu, cerkvenim upravam, ter slavnemu občinstvu pristno

Voščene sveče

kilogram po 2 glđ 45 nč
Ha so one svršč, koje nosijo pretokolirano tvornično znamko, nepokvarjene, jamčim so svote 1000 kron.

Sveče slabije vrste za pogrebe in postransko razsvetljavo cerkva dobivaje se po jako nizkih cenah.
Prodajem tudi tamijan za cerkve:
Lacrima najfinejši kigr. po glđ. 1.20
 običajni „ „ „ 1.—
Granis „ „ „ —60
Blago pošilja se na vsi strani avstro-ogorske monarhije poštino prosto.